

Životinje astronauti

Svima je poznato da je astronaut Jurij Gagarin prvi čovjek koji je letio u svemir. No možda je manje poznato da je tomu mnogo puta prethodilo slanje životinja u svemir. One su znanstvenike naučile mnogočemu te su svojim odlaskom u svemir zadužile cijelo čovječanstvo.

Te dosadne vinske mušice

Prve životinje koje su poslone u svemir bile su **vinske mušice**. To su one male sitne mušice koje se pojave na voću koje nam dugo stoji. Vinske mušice hrane se živim stanicama kvasca koji prouzrokuje fermentaciju voća. Ti se kukci zbog malog broja kromosoma i brzog razmnožavanja koriste u genetičkim istraživanjima. Upravo su zato znanstvenici poslali vinske mušice u svemir: kako bi utvrdili utjecaj svemirskog zračenja na nasljedni genetski materijal. Vinske mušice preživjele su put u svemir te su se uspješno vratile na Zemlju.

Leteci majmuni i miševi

Drugi životinjski putnici u svemir bili su **majmuni** vrste **rezus makaki**. Rezus makaki jest vrsta majmuna poznata po Rh faktoru. Ta je bjelančevina, naime, prvi put uočena na eritrocitima tih majmuna, te je po njima to obilježje krvne grupe dobilo naziv Rh faktor (**Rhe**zus). Godine 1951. majmun Yorick i jedanaest miševa preživjeli su let raketom. Majmun Yorick postao je medijska zvijezda kao prvi majmun koji je preživio let u svemir.

Psi lutalice u svemiru

Rusi su prvi poslali pse u svemir. Biral su pse lutalice. Biral su samo ženke jer one ne trebaju dići nogu dok uriniraju, što znači da im treba manje prostora nego mužjacima. Iako su **psi Lajka i Strelka** postale najpoznatiji psi u svemiru, prije njih lansirani su psi Cigan i Dezik, koji su preživjeli let.

Lajka je 1957. godine lansirana u svemir u letjelici Sputnik II. Putovala je u kabini u kojoj je imala iste uvjete života kao i na Zemlji. Bila je dresirana za uzimanje hrane s pomoću automatskih distributera. Letjelica se sedam dana rotirala oko Zemlje, ali Lajka, nažalost, nije preživjela putovanje. Smatra se da je uginula zbog pregrijavanja letjelice.

Skenirajte kôd i pogledajte Lajkino putovanje u svemir.

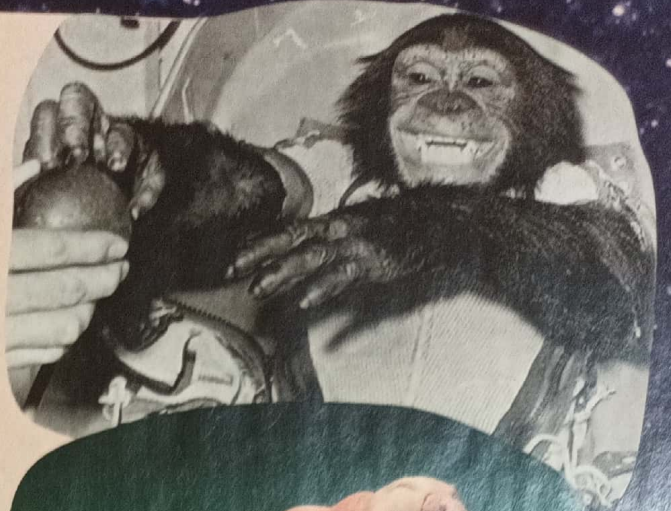
Tko je sve bio u svemiru?

Godine 1961. Amerikanci su lansirali u svemir čimpanzu zvanu Ham. Čimpanza se vratila na Zemlju te nakon povratka slavodobitno pozirala pred kamerama. Provela je nešto više od šest minuta u bestežinskom stanju.

U svemir su slali i **žabe, kornjače, zamorce, cvrčke i pauke**, koji su uspješno pleli mreže u svemiru i tako postali prvi pauzi koji su to učinili u svemiru.

Zanimljive su i životinje **tardigrade** ili **vodeni medvjedići**, za koje se ispostavilo da mogu preživjeti visok tlak i svemirsku radijaciju.

Francuzi su u svemir poslali **štakora** Hektora te, nekoliko godina nakon njega, **mačku** Félicette.

NAJŽIVOTINJE

Najglasnije životinje

Titula najglasnije životinje na planetu definitivno pripada **kitu ulješuri**. Taj sisavac proizvodi nevjerojatno glasan zvuk od 230 dB, a jačina dosad najglasnijega izmjerenog zvuka iznosila je 236 dB.

Skenirajte kôd i poslušajte glasanje kita ulješure.

Na drugom se mjestu nalazi **tigrasti pištolj škamp**, koji proizvodi zvuk jačine 200 dB. Zvukom zastrašuje plijen i lakše ga lovi.

Skenirajte kôd i pogledajte zvučno oružje ovog škampa.

Plavetni kit najveća je životinja, pa stoga i ne čudi što proizvodi i jedan od najglasnijih zvukova. Zov plavetnoga kita može doseći jačinu od 188 dB.

Skenirajte kôd i poslušajte plavetnoga kita.

Šišmiš veliki buldog ili **šišmiš ribar** vrsta je šišmiša koja se hrani ribom. Šišmiši se koriste ehokacijom za pronalaženje hrane. Ova vrsta šišmiša mora emitirati zvuk koji može prodrijeti i kroz zrak, gdje lete, i kroz vodu, gdje im pliva hrana. Zvuk koji stvara ovaj šišmiš postiže jačinu od 140 dB.

Skenirajte kôd i pogledajte kako šišmiš ribar lovi ribu.

Piše: Melita Povalec, biologinja

ZNANSTVENI kutak

Skenirajte kod i otkrijte je li zemaljski život moguć u svemiru.

